

فصل چهارم

شریان‌های مسدود

◀ زمستان ۱۴۰۳، طبق گزارش رسمی شرکت ملی گاز ایران، ناترازی گاز به ۳۲۰ میلیون مترمکعب در روز رسید و ۲۸ مجتمع پتروشیمی به‌طور میانگین ۴۰ درصد ظرفیت خود را از دست دادند (شانا، ۱۵ بهمن ۱۴۰۳). این یعنی حدود ۸ میلیارد دلار فرصت‌سوزی در یک فصل. در همان زمان، شرکت سعودی سابیک با خوراک پایدار، ۵۸ میلیون تن محصول تولید کرد؛ عددی که از کل تولید واقعی ایران در سال ۱۴۰۳ (۷۵ میلیون تن در ظرفیت اسمی ۹۷ میلیون تن) بیشتر بود (گزارش سالانه سابیک ۲۰۲۴). خوراک دیگر، فقط «مواد اولیه» نیست؛ حیاتی‌ترین شریان صنعت است. شرکت ملی گاز پیش‌بینی کرده ناترازی زمستان ۱۴۰۴-۱۴۰۵ به حداقل ۳۵۰ میلیون مترمکعب در روز برسد (مهر، ۲۰ آبان ۱۴۰۴)؛ یعنی تقریباً معادل کل خوراک فعلی مجتمع‌های الفینی و متانولی. پروژه‌های توسعه میادین گازی با میانگین تأخیر ۴ ساله پیش می‌روند و طرح‌های ذخیره‌سازی گاز زیرزمینی هنوز عملیاتی نشده‌اند. وقتی خوراک قطع یا گران شود، بهترین کانالیست داخلی هم بی‌اثر می‌شود و پیشرفته‌ترین واحد هم خاموش می‌شود. خوراک نامطمئن، قاتل خاموش رقابت‌پذیری صنعت پتروشیمی ایران است؛ قاتلی که فقط با برنامه‌ریزی بلندمدت، سرمایه‌گذاری جدی در بالادست و تنوع‌بخشی واقعی مهار می‌شود. این شریان اگر باز نشود، هیچ قلب تپنده‌ای در پتروشیمی ایران به حرکت پایدار در نمی‌آید. ▶

